

PREMI DE NARRATIVA CIUTAT DE VILA-REAL 2017

L'ABRAÇADA NECESSÀRIA

SALVADOR BELENGUER DOLÇ

UNARIA
EDICIONES

The logo for UNARIA EDICIONES features a semi-circular arrangement of seven stars of varying sizes above the word 'UNARIA' in a bold, sans-serif font. Below 'UNARIA' is the word 'EDICIONES' in a smaller, all-caps sans-serif font, with a solid black circle positioned between the 'I' and 'N'.

Aquesta obra ha obtingut el Premi de Narrativa Ciutat de Vila-real 2017 atorgat per l'Il·lustríssim Ajuntament de Vila-real. Amb un jurat format per: Vicente Marco Aguilar, Francisco Fernández Beltrán, Imma Pitarch Piquer, Eric Gras Cruz i Amelia Díaz Benlliure.

Primera edició: febrer 2018

Text

Salvador Belenguer Dolç

Diseny

Akane Studio

Edita

Unaria ediciones

www.unariaediciones.com

hola@unariaediciones.com

ISBN

978-84-947109-8-8

Dipòsit legal

CS 97-2018

© Dels textos: els seus autors

© De les imatges: els seus autors

© D'aquesta edició: Unaria ediciones

Tots els drets reservats. Queda prohibida, excepte excepció prevista en la llei, qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública i transformació d'aquesta obra sense comptar amb l'autorització dels titulars de la propietat intel·lectual. La infracció dels drets esmentats pot ser constitutiva de delictes contra la propietat intel·lectual (articles 270 i següents del Codi Penal).

*Als meus fills,
Aloma i Martí*

L'ABRAÇADA NECESSÀRIA

SALVADOR BELENGUER DOLÇ

1

El cel era rosa, de vegades, quan el sol se n'anava de pressa i uns núvols petits li pregaven que es quedara una estona més. Jo volia guardar aquell color en la bossa que duia per agafar mandarines, fins que mon pare em deia que «als núvols els agrada ser de colors, però hi ha coses que no poden ser», i de sobte es feia de nit i tornàvem a casa. Aquell sol de la infantesa acabava sempre darrere de les mateixes muntanyes, i els núvols petits se'ls emportava el vent, més tard o més d'hora; els espentava talment com en aquell viatge se m'enduïa els cabells i els records.

Havia arribat al poble l'1 de juliol de 2015, a poqueta nit, en un autobús vell, amb una maleta a la mà i un full rebregat a les butxaques; amb una clau que obria una porta antiga, un passadís fosc i un llit, i potser algunes coses més. Havia començat el dia en un vaixell, amb el vent que menava els records i la barca: alguns m'instal·laven en un moment plàcid, i els demanava que hi romangueren una estona, i em feien cas, i em mantenien amb els ulls tancats i somrients: feia vint anys que no veia aquell paisatge.

El temps fuig irreparable. Recordava aquell aforisme llatí que vaig aprendre a l'institut; recordava l'escuma, l'aigua per què no tornarem a passar, deixada enrere d'un vaixell a la deriva, mentre em cercava en aquella carretera atapeïda de redones, en la caseta amb el rètol de *Sis Quarts* escrit sobre taulells blaus que em servia de punt de referència quan era xiquet, i que perseguia amb l'esguard inútilment entre els polígons industrials i el fum, o la boira, o potser la meua frustració que envaïa els pàrquings de les fàbriques a banda i banda de l'autobús. Hauria d'esperar-hi una mica per retrobar-me: la maleta era molt pesada, hi duia molts anys.

Vam entrar al poble per uns carrers amples que no havia vist mai, i que després vaig saber que havia recorregut amb la bicicleta quan portaven al pantà o a les muntanyes. Vaig baixar del bus devora la carretera que travessa el poble de costat a costat: des de la Plana fins a la serra, de les fàbriques als arbres. «He arribat», vaig pensar. La maleta era pesada, però tot i així vaig agafar el camí més llarg: em vaig enfilat cap a la plaça de l'Ajuntament i la del Raval abans d'arribar-hi, de travessar la muralla per on havia fugit tants anys enrere, situada a la porta de la plaça dels Arcs, que m'esperava com sempre, quadrada amb la font al mig, envoltada de porxes, amb un rellotge de sol pintat a la paret de la meua esquerra, i bars i cadires als costats, al centre, pertot. Vaig travessar-la a poc a poc, assaborint cada soroll, cada passa, cada pedra del terra que se'm clavava a les sandàlies d'estiu. I, ara sí, era al carrer de Dalt, on vaig nàixer. Vaig cercar la clau a les butxaques, al costat del full rebregat que rellegia de tant en tant. No sabia què feia allí; la clau va obrir aquella porta estranya.

2

«Sempre ens uniran les paraules que ens vam dir, però no més besos ni carícies. S'ha acabat».

Vaig conèixer Laura a la plaça del Raval. Érem adolescents i jugàvem a ser adults: a deixar de córrer i començar a caminar. Hi pensava mentre passava el drap per la tauleta de nit. Acabava d'arribar i havia agafat un drap d'on sempre havien estat els draps, on els deixava ma mare. Volia llevar la pols de l'habitació abans de gitar-me, o almenys la primera capa, la que en transformava els colors i feia la fusta grisa. Però la pols no se n'anava amb el drap, era una pols antiga que havia romàs massa temps sola com per fer cas de ningú. Tot era fosc en aquella casa abandonada durant tants anys, encara que la veïna se n'havia encarregat, per això hi havia llum i aigua, una cisterna que funcionava, i unes canonades que s'engolien la merda del vàter. Tot era fosc llevat d'aquella vesprada. «Queda't, per favor, no te'n vages», pensava mentre t'evocava entre la pols. Et coneixia des de sempre. Vivies molt a prop, pràcticament al mateix carrer. Tenies la meua edat però no anàvem a la mateixa escola. Tu eres de les

monges i els diumenges cantaves al cor de l'església, a la missa de xiquets. Mon pare es va estranyar quan li vaig demanar que em comprara roba de mudar i unes sabates, i em va dir que no. Et coneixia des de sempre però no m'hi vaig fixar fins un dia, a la plaça del Raval, no sé per què. Estaves asseguda en un banc amb dues amigues, parlant. I jo, amb pantalons curts i una pilota de futbol a les cames que «així no podrà ser», vaig pensar. I amb la roba d'adult i les sabates de diumenge potser t'hi hauries fixat però mon pare era molt cabut i em deia que si volia anar a missa, li tenia igual, però que ell no anava a gastar-se ni dos quinzets. I ma mare, que ella no anava a dur-li la contra encara que li hauria fet il·lusió veure'm mudat, a missa, assegut al seu costat.

Vaig estar uns quants dies per convèncer Pau i Marc que ja érem grans per jugar a pilota a la plaça, que el que havíem de fer era anar amb texans i samarreta d'arreglar a passejar pel poble. Després de la segona vesprada menjant pipes en un banc, asseguts o anant d'ací cap allà sense rumb, Marc em va preguntar si ara que ja teníem tretze anys no podríem divertir-nos mai més. Ens passejàvem a prop del banc on seies, i jo sempre et deia hola.

Vas ser tu qui va venir a cercar-me uns quants anys després, en acabant de les festes del 89. Jo estava sol en aquell banc de la plaça que era el punt de trobada dels amics. Devia ser un divendres, que quedàvem per a pegar una volta després de sopar, però ells no van aparèixer. Vas arribar i vam parlar una estona, i després em vas besar perquè algú t'havia dit que m'agradaves. Des d'aquella nit en van haver moltes, i vesprades, i matins, i cinemes, i seients de darrere, i poemes coents, i cançons roïníssimes. Van ser cinc anys. Ho tinc tot guardat, fins aquella carta en què et vas acomiadar, pensava que per a sempre.

3

Em vaig adormir amb el drap de la pols a la mà, damunt d'un llit fet vint anys enrere. «Encara el degué fer mare», vaig pensar abans d'aclucar els ulls durant moltes hores, potser per por a despertar-me i encetar altre camí les mateixes cabòries.

Al sendemà vaig eixir al carrer després de llevar la pols inútilment una estona més, i d'acabar-me les sobres del viatge: una rua de sobrassada i unes galetes que ja començaven a estar molles. Era mitjan vesprada quan m'hi vaig decidir. No sabia què fer, ni on anar. «M'he passat la vida intentant construir ponts per tornar a veure't», deia la carta que encara duia a la butxaca. Em vaig acostar a la casa on Laura havia viscut amb els seus pares. L'aire corria suau com la vesprada en aquells carrers estrets del nucli antic del poble. Encara estava cansat del viatge, del llit desentrenat i dels records que no m'havien deixat tranquil tampoc en somnis. La casa de Laura semblava abandonada encara que no ho estava: hi vivia son pare. La façana s'alçava bruta; la fusta de la porta i dels balcons semblava forta encara però buida pels rajos del sol que només la tocaven

en algun moment del dia, però n'havien passat molts, de dies. Vaig pensar que la fusta havia envellit, com jo, i que els anys entraven per les esquerdes, com la corca dins la fusta.

Encara tenia el telèfon de dos amics del poble. Amb un d'ells m'havia vist algunes vegades des que me'n vaig anar. Li vaig enviar un missatge: «sóc al cafè, al poble». Vaig eixir dels carrers estrets i de la melangia; vaig traspasar la frontera invisible de les velles muralles, per carrers més amples, fins arribar al pub on solíem quedar quan érem jóvens. Havien passat cinc minuts des que havia enviat el missatge quan vaig demanar un tallat i el *Levante*. Marc no va trigar gaire a arribar-hi. En entrar per la porta va fer una ullada a tot el local. El cafè era un bar decorat d'una manera amable, amb vuit taules arrencades a l'esquerra de la porta, i una barra que s'allunyava de banda a banda. Ell també havia envellit.

—No m'ho puc creure —va dir en veure'm.

—Hola, Marc.

Va seure al meu costat i va demanar un cafè.

—Vint anys, feia vint anys que no venies.

—Com estàs?

—Què fas ací?

—Com et va la vida? —em va eixir sense pensar.

—Bé. Ací estic. Estic casat amb la mateixa dona des de fa una caterva d'anys però tu no saps ni qui és. I vaig tenir un fill, te'n recordes? T'ho vaig dir, però no vas vindre ni a conèixer-lo. Per què has vingut ara?

—Pareixes enfadat amb mi... no he volgut tornar mai. Creia que ho havies entès.

—No, no ho vaig entendre. Però tens raó que no té sentit reprotxar-te res a aquestes hores. De totes maneres, vull saber per què has volgut vindre.

Em mirava als ulls seriós. Era difícil contestar aquella pregunta, així que vaig decidir evitar la resposta el màxim temps possible.

—Quants anys té el teu fill ara?

—Deu anys. D'ací no res ja el tindrà a l'institut. Tu no has tingut fills?

—Ja ho saps que no.

—No ho sé, Andreu, ara ja feia cinc anys que no parlàvem. I molts més que no ens vèiem.

—Ja saps que no volia tornar després de tot el que va passar.

—Això sí que ho sé, però per què ara?

Insistia. No podia derivar la conversa cap als tòpics de cortesia previs que a mi m'abellien però a ell no. Així que vaig treure de la butxaca el full rebregat i li'l vaig mostrar. El llegia a poc a poc mentre jugava amb el sobre de sucre.

—Açò què és?

—M'ho ha enviat ella. Em troba a faltar i sembla que em vol veure.

—Com que et vol veure? Està casada i té dos fills. Et va oblidar fa anys, i va fer bé.

—Em pots ajudar a trobar-la?

Aleshores Marc es va alçar, i només em va dir «vés-te'n a fer la mà» abans d'eixir per la porta i deixar-me sol. En aquell bar havíem pres molts cafès i moltes discussions; ens havíem fet persones. Volia trobar-la. Encara era allí, en aquella plaça perduda entre els records, amb banquetes pintats amb permanent negre i hòmens majors que fumaven puros i contaven històries; en els carrers foscos que menaven al riu, on em donava la mà, lliure, i em deia que quan estariem casats seria sempre així.

Marc va ser l'únic amb qui sempre havia mantingut el contacte. Primer també amb Joan i Pau, però no ens anàvem

a veure més, així que les trucades es van anar esgotant a poc a poc, fins que un dia me'n vaig adonar que feia anys que no en sabia res d'ells. Amb Marc sí, ell sempre telefonava i els primers anys va venir diverses vegades a visitar-me. El cas de Lluís, que havia estat, amb Marc, el meu millor amic de joventut, va ser diferent: ell m'escrivia i em telefonava però jo el defugia, era com la consciència que em volia recordar el que no havia fet bé, però per algun motiu me n'havia anat i no pensava tornar.

L'home de la barra em va dir que tancava. Vaig alçar la vista; no hi havia ningú. Vaig guardar el full rebregat abans d'eixir a passejar la meua soledat per aquells carrers muts i calorosos de l'estiu.

Al sendemà em vaig alçar aviat. La claror entrava per la persiana vella i trencada, per les fustetes que no se sabia massa bé de quin color havien sigut, i que no es volien moure de la posició en què els anys les havien deixades. Els objectes de la casa també s'alçaven de dormir o almenys badallaven al ritme de les campanes. Em vaig afanyar a vestir-me i a eixir d'allí sense menjar res, volia esmorzar a la plaça dels Arcs, en unes taules al sol d'aquell matí del 3 de juliol, amagades sota els porxes que els segles havien abaixat de categoria: de plaça principal a terrassa, o a lloc d'actuacions esporàdiques. M'encantava aquella plaça. M'enxisava, com hauria dit ma mare. Hi havia jugat molt de menut; no passaven cotxes i la mare m'hi deixava hores i hores. Mentre hi pensava, ja assegut i amb el cafè amb llet als llavis, una dona major em va veure i va començar a cridar el meu nom: «Andreu, Andreu!» i a caminar de pressa cap a mi mentre cada vegada el cridava més fort, «Andreu, Andreu, Andreu», per acabar amb un «Mare de Déu santa, Andreu». Era la meua veïna de sempre,

que compartia amb ma mare la fresca al carrer les nits d'estiu, les infusions les vesprades d'hivern, i la vida en general.

—Andreu, quan has vingut? Déu meu, quant de temps. Si m'ho hagueres dit, t'hauria endreçat una miqueta casa, que està que no sé què pareix. Véns a dinar, *tat?* No em pots dir que no. Has anat al cementeri? No els han faltat les flors ni un dia. Ja me n'he encarregat jo. I has vist que he mantingut l'aigua i la llum. De tant en tant entrava i pegava una agranadeta, obria les finestres, però ara fa temps que no ho faig, que ja veus que estic molt vella. Mare de Déu santa, Andreu. Ai, pobres. No saps com he pensat en ells. Han fet un camí amb arbrets i tot des del poble que es pot anar a saber *lo bé* al cementeri. Per què no vas a vore'ls? Fes el que vulgues però t'espere a dinar. Ai, quina il·lusió, me'n vaig a comprar! —va dir mentre m'acaronava el cap i em tocava les mans, per creure-s'ho. Em vaig sentir molt culpable en aquell moment i vaig pensar que m'hi hauria d'avesar, perquè em passaria cada dia.

La senyora Carme se'n va anar sense que jo arribara a dir gairebé res. Em va semblar bona idea anar al cementeri. Fullejava el *Mediterráneo* mentre esperava per poder menjar-me l'entrepà de formatge i pernil, que havia eixit de la cuina calent, com el matí de juliol. Amb el darrer mos em vaig alçar i vaig començar el camí. Era a prop. Vaig seguir pel carrer de Dalt i, en acabant, pel carrer Nou, fins a la Font de les Cares, adossada a la part de darrere de la façana de l'església, on em vaig aturar a beure: era gairebé migdia, la pitjor hora per fer aquell camí. Les dues cares de paret esculpides en pedra rajaven la mateixa aigua que quan jo era xicotet i ens esguitàvem, i després arribàvem a casa xopats i la mare em deia que si no podíem jugar a uns altres jocs, que no teníem coneixement i acabaríem tots malalts. Des de la font em vaig quedar observant el barri de les cases blanques amb la costera dels Morts al fons, que és com li diu la gent a aquell carrer amb què acaba el

poble camí del cementeri. Hi vaig davallar fins una redona que n'indicava el final, una de tantes que confonien el paisatge del meu record. Les parets de les cases eren blanques o bé estaven pintades de colors clars, i n'hi havia vida i flors en alguns balcons, encara que no en tots. També hi havia cases abandonades i perdudes en el temps, on només viurien fantasmes que seien a les nits en algun sofà rònec a contar-se històries i fer-se por els uns als altres. Abans d'arribar al cementeri vaig trobar dos tanatoris; quan me'n vaig anar del poble encara vetllaven els morts a les cases, i les dones ploraven, per torns, assegudes enfront del taüt, vestides de negre. El cementeri sí que el vaig reconèixer, encara que no sabia en quin corredor estaven els meus pares i em va costar trobar-los. Era la primera vegada que els veuria allí i recorria cada passadís, fixant-me en cada cara, en cada nínxol, en cada foto i en cada ram de flors. Al cap d'un quart d'hora pensava que ja no els trobaria mai, però no va ser així, potser hauria valgut més. Va ser dur tornar a veure les cares dels meus pares després de tants anys, en dues fotos petites i ovalades. La senyora Carme havia col·locat flors fresques a la làpida com m'havia dit: *Vicente Castelló Martí y Dolores Aguilera Pallarés. 29/08/1994. RIP. Vuestro hijo y vuestros vecinos.*